

I

ΑΦΟΡΜΗ
ΠΡΟΣ ΤΑ ΝΟΗΤΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

1

“Εξαφνα μὲ συνεπῆρε «φιλόσοφος μανία καὶ βακχεία» καὶ πέταξα στὴν ἠφαιστεια φωτιά τὰ πρῶτα μου ὄνειρα καὶ τὰ πρῶτα χαρτιά μου. Ψιθυρίζοντας μὲ συγκίνηση τὸ λόγο τοῦ φιλοσόφου :

“Ἡφαιστε, πρόμολ’ ὦδε, Πλάτων νύ τι σεῖο χατίζει

“Ὡς λίγο πρὶν πιστεῦσα στὴν παντοδυναμία τῆς Τέχνης, στὴ χάρη τοῦ γλυκοῦ λογισμοῦ ποὺ μόλις ἀγγίζει τὸ σῶμα τῆς ζωῆς, γιὰ νὰ χαρῆ μὲ τὴν ἀφή τοῦ πνεύματος τὶς ἀπαλές της καμπύλες.” Ὡς λίγο πρὶν ζητοῦσα τὸ αἰώνιο φῶς πίσω ἀπὸ τοὺς πολύχρωμους πέπλους ποὺ ὑφαίνει ὁ λυρικὸς ἔρως, ὁ ἐνθεὸς λυρικὸς νοῦς. “Ὁμως, ὅταν, στὴν κρίσιμη ὥρα, λύθηκαν τὰ μάγια τῆς καρδιάς, εἶδα πῶς ὅ,τι ἀπόμενε μέσα μου δὲν ἦταν παρὰ μιὰ ἀμορφη μᾶζα λόγων καὶ ρυθμῶν ποὺ δὲν τοὺς φώτιζε ἐκ βαθέων ἢ Ἀλήθεια.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

II

ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΡΙΟΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

2

Ἡ σιωπή ἔχει μιὰ μόνο διάσταση: τὴ διά-
σταση τοῦ βάθους.

3

Ὁ βαθύς, ὁ αὐθεντικός στοχαστής δὲν σκέ-
πεται ἀφηρημένα, ἀλλὰ δραματίζεται, σκύβει
μὲ διψασμένη περιέργεια ἐπάνω στὸ ἀνέκφρα-
στο καὶ ἀνεξήγητο, ἐλπίζει καὶ ἀπελπίζεται,
ἀποθαρρύνεται καὶ ἀναθαρρεῖ, προσπαθεῖ νὰ
θερμάνει τὴν πεποίθησή του καὶ συχνὰ ἀποτυγ-
χάνει, τέλος — μέσα ἀπὸ πλούσιες διακυμάν-
σεις — νικᾷ. Εἶναι τὸ δράμα τοῦ ζωντανοῦ λο-
γισμοῦ, πὺν ἐξελίσσεται, μὲ σ' ἀπὸ σκηνὲς μό-
χθου, ἀδιάπτωτης προσπάθειας, ἀπελπισίας,
ἀποτυχίας θαυμασμοῦ καὶ ἐναγώνιας συλλογῆς,
πρὸς τὴ λύση του πὺν εἶναι ἡ ἀμφιβολία
ἢ ἡ βεβαιότητα καὶ τὸ φῶς.

4

“Εξησα στιγμές πού δέν είχα καθαρή τήν αἴσθηση τῆς γύρω μου πραγματικότητας. “Εξησα στιγμές πού μέ είχε συνεπάρει ἡ ἀπροσμέτρητη γοητεία τοῦ μέλλοντος. Κι ἔβλεπα τίς πιό ἀγνές ἀνθρώπινες σκέψεις νά ξεπηδοῦν σάν ἥλιοι στόν ὀρίζοντα τῆς Γῆς. Κι ἔβλεπα τὰ πιό τολμηρὰ ἀνθρώπινα ὄνειρα νά ἐνσαρκώνονται καί νά ζοῦν σάν ἄνθρωποι καί νά ὑψώνουν πόλεις μαγικές στίς πέντε ἡπείρους. Κι ἔλεγα: καλότυχη ἡ στιγμή πού γεννήθηκα σ’ αὐτόν ἐδῶ τόν ἐπίγειο κόσμο, τόν προορισμένο νά λάμπει στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Κι ἔλεγα: καλότυχη ἡ στιγμή πού δικαίωσε ὅ,τι ἄσπιλο καί ἀμέλυντο καί ἀφθορο λαχτάρησε ἡ ἀνθρώπινη ψυχή, κάποτε, στά ζοφερὰ βάθη τοῦ παρελθόντος της. Κι ἔλεγα...” Ὁμως, σέ λίγο, πάγωνε ὁ λόγος στά χεῖλη μου, καθὼς ἔβλεπα ν’ ἀνατέλει καί πάλι ἡ γύρω μου πραγματικότητα, ἡ πραγματικότητα ὅπως εἶναι, στήν πρώτη παρουσία της τήν ἀνεπιθύμητη.

5

Ἡ Ψυχὴ ρωτᾷ τὴ Ζωὴ μ' ἔκφραση ἀπορίας :
«Τί σοῦ ἔκαμα καὶ μὲ πικραίνεις κάθε στιγμή ;»
Κι ἐκείνη τῆς ἀποκρίνεται ἔριστικά : «Ποιὸς
δαίμονας σοῦ ἔδωσε τὴ δύναμη νὰ
ἐρευνᾷς τὰ ἐπουράνια ;».

6

Ἄλλο πόνος πρέπει νὰ ἔχει θέα τὴ σιωπὴ γιὰ νὰ
εἶναι ἀληθινός· καὶ πρέπει νὰ ἔχει θέα τὰ
δάκρυα γιὰ νὰ εἶναι σεβαστός.

7

Ἄλλο, τι προπαντὸς μᾶς γοητεύει τοὺς ἀνθρώ-
πους εἶναι ἢ ἀπουσία τους. Ἄλλο, τι προπαντὸς
μᾶς γοητεύει στὰ πράγματα εἶναι
ἢ παρουσία τους.

8

ἘΑγαπῶ τὰ βιβλία ποὺ ἀφίνον μιὰ περιοχὴ
κατάφωτη ἀπὸ ὄνειρα καὶ γοητεία γιὰ τὴν
ἄσκησι τῆς πνευματικῆς μας προσπάθειας.

9

Τί σημαίνουν κατὰ βάθος τὰ Ἑλύσια τῶν ὀμη-
ρικῶν ἐπῶν, τὰ νησιὰ τῶν μακάρων τῶν ἄρ-
χαίων λυρικῶν ἢ οἱ τρισευτυχισμένοι τόποι
τῶν Λατίνων; Τί σημαίνουν κατὰ βάθος ὁ
«Σφαῖρος» τοῦ Ἐμπεδοκλῆ, τὸ «μονοειδὲς αἰεὶ
ὄν» τοῦ Πλάτωνος, τὸ «Ἀνείδεο» τοῦ Πλωτί-
νου, ἢ «Νιρβάνα» τῶν βουδδιστῶν ἢ ὁ «Πατὴρ
θεὸς» τῶν χριστιανῶν; Τί ἄλλο ἂν
ἴσχι μιὰ ἀπόδραση στὸ κενό;